

## CHÀO MỪNG SỰ KIẾN VÊ VANG

**GS. Nguyễn Văn Đạo**

*Phó Viện trưởng Viện Khoa học Việt Nam*

Cùng với toàn thể loài người tiến bộ, nhân dân ta vô cùng phấn khởi, nhiệt liệt chào mừng chuyến bay vũ trụ phối hợp Liên Xô - Việt Nam. Nhiệt liệt chào mừng người con dũng cảm của tổ quốc mình - Anh hùng các lực lượng vũ trang nhân dân Việt Nam - trung tá Phạm Tuân bay vào vũ trụ, nhiệt liệt chào mừng đồng chí phi công vũ trụ Liên Xô, chỉ huy tàu Liên hợp 37 - Đại tá Vichto Vaxilêvích Gorôbátcô, nhiệt liệt chào mừng các phi công vũ trụ Liên Xô Pôpốp và Riumin đã làm việc nhiều tháng nay trên trạm quỹ đạo "Chào mừng 6".

Việc người Việt Nam đầu tiên bay vào vũ trụ để tham gia nghiên cứu khoa học theo chương trình hợp tác giữa các nước xã hội chủ nghĩa anh em Intecoxmôt là một việc có ý nghĩa quan trọng về khoa học, kinh tế và chính trị. Chuyến bay tập thể của các phi công vũ trụ Việt Nam và Liên Xô trên tàu "Liên hợp" chắc chắn sẽ đem lại những đóng góp to lớn cho việc phát triển khoa học - kỹ thuật nghiên cứu vũ trụ của cộng đồng các nước xã hội chủ nghĩa và thế giới, cho việc sử dụng những thành tựu hiện đại nhất của khoa học vũ trụ vào việc phát triển kinh tế của nước ta. Sự thành công của chuyến bay này nói lên sức mạnh vô địch của tình đoàn kết, hợp tác và hữu nghị giữa Việt Nam, Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác.

Trước khi giới thiệu tóm tắt nội dung khoa học của chuyến bay, cần nhấn mạnh rằng mục tiêu chủ yếu của chương trình hợp tác giữa các nước xã hội chủ nghĩa anh em Intecotxmôt là giải quyết các vấn đề khoa học-kỹ thuật nhằm phục vụ cho lợi ích của con người trên Trái Đất.

Những nghiên cứu về vũ trụ trong chương trình hợp tác giữa các nước xã hội chủ nghĩa đem lại nhiều lợi ích thiết thực cho mỗi nước thành viên và là một trong những hướng mũi nhọn của khoa học ngày nay. Cũng chính vì vậy mà nước ta đã quyết định tham gia vào chương trình nghiên cứu vũ trụ Intecoxmôt. Việc tham gia chương trình này và đặc biệt là việc tham gia chuyến bay vũ trụ phối hợp Việt Nam - Liên Xô đã thúc đẩy mạnh mẽ sự hình thành các cơ sở nghiên cứu về không gian vũ trụ ở nước ta và tạo điều kiện thuận lợi cho các cơ sở này phát triển công tác nghiên cứu khoa học.

Trong chuyến bay phối hợp này, các phi công vũ trụ Liên Xô và Việt Nam sẽ tiến hành một chương trình nghiên cứu khoa học phong phú bao gồm những vấn đề thuộc lĩnh vực Vật lý và Công nghệ vũ trụ, Sinh, Y học vũ trụ, nghiên cứu Trái Đất từ vũ trụ, v.v.

Nghiên cứu Trái Đất từ vũ trụ là một trong những trọng điểm của chương trình Intecoxmôt. Trong chuyến bay này các phi công vũ trụ Việt Nam và Liên Xô sẽ tiến hành quan sát và chụp ảnh lãnh thổ nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam bằng máy chụp ảnh đa phổ MKF-6M do Cộng hoà dân chủ Đức hợp tác cùng Liên Xô chế tạo.

Với việc chụp ảnh đa phổ, ta thu được một lúc nhiều ảnh của mỗi vùng lãnh thổ ở những bước sóng ánh sáng khác nhau. Mỗi bước sóng ứng với từng loại vật thể xác định trên mặt đất. Ta có thể làm hiện lên những bức ảnh khác nhau nhờ máy lọc đặc biệt. Căn cứ vào sự thay đổi của màu sắc trên ảnh, ta còn phân biệt được những thảm rừng, những cánh đồng lúa, sự di chuyển của những đàn cá lớn trên biển, những vùng đất và các kiến tạo địa chất khác nhau.

Một nội dung khoa học quan trọng khác của chuyến bay vũ trụ Liên Xô - Việt Nam là tiếp tục tiến hành nghiên cứu một số công nghệ vũ trụ. Trong việc chế tạo các vật liệu hỗn hợp trên mặt đất, trọng lực có ảnh hưởng quan trọng đến quá trình lý hoá và do đó ảnh hưởng đến tính chất của vật liệu thu được. Trọng lực đặc biệt ảnh hưởng xấu đến việc nuôi các đơn tinh thể - một vật liệu quan trọng dùng trong công nghiệp điện tử. Thí nghiệm nuôi các đơn tinh thể trên tàu vũ trụ lần này nhằm nghiên cứu ảnh hưởng của trọng trường lên chất lượng các tinh thể. Từ đó đề ra phương pháp chế tạo các đơn tinh thể hoàn hảo hơn trong phòng thí nghiệm trên mặt đất. Những thí nghiệm này đã được các nhà khoa học Việt Nam đề xuất và chuẩn bị chu đáo nhiều tháng nay với sự giúp đỡ tận tình của các nhà khoa học Liên Xô và cộng hoà dân chủ Đức.

Trong chuyến bay này các phi công vũ trụ Liên Xô và Việt Nam còn tiến hành những thí nghiệm quan trọng khác về Vật lý vũ trụ như những hiện tượng

phát sáng ở các lớp khí quyển, nghiên cứu ảnh hưởng của khí quyển, của mây cũng như của cảnh quan lên các tính chất phân cực của ánh sáng mặt trời, góp phần vào sự hiểu biết các quy luật về sự thay đổi các tính chất của ánh sáng khi đi qua khí quyển. Những quy luật này sẽ giúp ích cho việc nghiên cứu tài nguyên thiên nhiên trên mặt đất bằng phương pháp chụp ảnh đa phổ từ vũ trụ.

Thí nghiệm về sinh học vũ trụ nhằm nghiên cứu quá trình sinh trưởng và khả năng đột biến của một vài loại thực vật trong điều kiện không có trọng lượng nhằm hiểu biết thêm về cơ chế của các quá trình phát triển của chúng trên mặt đất, hướng tới việc tạo ra những giống mới có ích cho chăn nuôi, trồng trọt.

Trong công cuộc nghiên cứu vũ trụ, con người ngày càng đóng vai trò quan trọng và ngày càng phải tham gia trực tiếp. Do vậy, để có điều kiện phát triển mạnh ngành khoa học vũ trụ, cần phải nghiên cứu những vấn đề Y học vũ trụ. Trong chuyến bay này, các phi công vũ trụ Liên Xô và Việt Nam sẽ tiếp tục nghiên cứu ảnh hưởng của chuyến bay đối với con người, những đặc trưng tâm - sinh lý, khả năng làm việc của con người trong tình trạng không có trọng lượng và tăng trọng lượng, trong điều kiện sống cách ly hoàn toàn trong khoang tàu chật hẹp v.v. Từ đó tìm ra biện pháp đảm bảo sự hoạt động có hiệu quả cho con người trong các chuyến bay vũ trụ.

Chuyến bay vũ trụ Liên Xô - Việt Nam này có ý nghĩa đặc biệt đối với nhân dân ta vì nó được thực hiện vào năm trên đất nước ta có nhiều sự kiện lịch sử trọng đại: 50 năm thành lập Đảng cộng sản Việt Nam, 90 năm ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh và 35 năm thành lập nước Cộng hoà Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam.

Đón mừng sự kiện vẻ vang này, chúng ta chân thành cảm ơn Đảng Cộng sản, Chính phủ và nhân dân Liên Xô anh em đã hết lòng giúp đỡ nhân dân ta trên mọi lĩnh vực, kể cả lĩnh vực nghiên cứu vũ trụ, chân thành cảm ơn các nhà khoa học, các cán bộ kỹ thuật và công nhân Xô Viết đã tham gia vào việc thực hiện thắng lợi chuyến bay lịch sử này. Chúng ta gửi lời chúc sức khoẻ các phi công vũ trụ Liên Xô và Việt Nam. Chúc các đồng chí hoàn thành thắng lợi chương trình của chuyến bay.

(Báo Hà Nội mới 26/7/1980)